

Е.Д. Діасамідзе, К.В. Жуков

РОЛЬ СТВОРЕННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КЛІНІК У МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Харківська медична академія післядипломної освіти

Ключові слова: освіта, стоматологічна освіта, модернізація, університетська клініка.**Ключевые слова:** образование, стоматологическое образование, модернизация, университетская клиника.**Key words:** education, dental education, modernization, teaching hospital.

Аналіз ролі університетських клінік у модернізації вищої стоматологічної освіти в Україні показує, що вони є базовою складовою цього процесу. Вища стоматологічна освіта на сучасному рівні потребує створення окремих університетських стоматологічних клінік.

Анализ роли университетских клиник в модернизации высшего стоматологического образования в Украине показывает, что они являются базовой составляющей этого процесса. Высшее стоматологическое образование на современном этапе требует создания отдельных университетских стоматологических клиник.

The analysis of a role of university clinics in modernization of the higher dental education in Ukraine shows that they are a base component of this process. The higher dental education at the present stage demands creation of separate university dental clinics

Модернізація вищої освіти в Україні є складовою частиною модернізації нашої держави й модерних процесів, що відбуваються в українському суспільстві. В усьому світі розвиток освіти розглядається як довгострокові інвестиції у майбутнє, тому від наявного стану вищої освіти залежить майбутній розвиток економіки країни, науки, освіти й рівень медичної допомоги населенню.

МЕТА РОБОТИ

Проаналізувати роль створення університетських клінік у модернізації вищої стоматологічної освіти в Україні.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Застосовано анкетування, педагогічне спостереження, методи порівняльного (компаративного) аналізу даних, отримані авторами й іншими дослідниками та відомостей спеціальної літератури.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Аналіз даних спеціальної літератури виявляє загальні умови й сталі тенденції, що впливають на розвиток вищої освіти в країнах-лідерах світової економіки: інтенсивне зростання науковомістких виробництв та обсягу наукової та технічної інформації; зміна технологій призводить до швидкого морального старіння медичного обладнання, особливо у стоматології; актуалізація міждисциплінарних наукових досліджень; наявність потужних зовнішніх інтелектуальних засобів (комп'ютерів) підвищили цінність творчої діяльності науковців; автоматизація виробництва стимульована тенденцією автоматизації лікувально-діагностичних заходів у медицині; підвищення матеріального й культурного рівня життя населення [1,2].

Наведені зміни сприяли таким тенденціям у модернізах процесах освіти: демократизація вищої освіти; створення науково-навчально-виробничих комплексів у якості специфічної для вищої школи форми інтеграції науки, навчання і виробництва (в медицині клінічної діяльності); фундаменталізація освіти; індивідуалізація навчання; гуманітаризація та гуманізація навчання для розширення світогляду, подолання

вузького технократичного мислення, формування гуманного ставлення до людей, відповідальності перед суспільством, толерантності до інших поглядів; застосування високих інформаційних технологій; зростання фінансових витрат на вищу освіту; в європейських університетах посилилась тенденція до автономізації, переходу до самоуправління; посилення вимог до професіоналізму викладачів, застосування рейтингів викладацької діяльності, науково-дослідної роботи й суспільної активності; склалась система регулярного оцінювання ефективності роботи університетів [1,2].

Ці тенденції мають певні відмінності в різних країнах у залежності від національних особливостей, стану економіки, традицій системи освіти. Вони стали й не можуть ігноруватись українською вищою школою, що має власні високі взірці й чудові традиції.

За часів Російської та Австро-Угорської імперій Харківський, Лембергський (Львівський), Київський, Новоросійський (Одеський) університети мали власні клініки [3], наявність яких забезпечувала роботу медичних факультетів. Постановою Раднаркому СРСР від 30 липня 1930 р. «О передаче клінік вищих медичинських учебных заведений и медичинських факультетов в ведение местных органов здравоохранения» передано клініки медичних вишів місцевим органам охорони здоров'я. Цей процес завершено 1954 р., коли місцеві владі було підпорядковано останні клініки Київського і Львівського медичних інститутів. Проте медична освіта потребує клінічної складової навчального процесу, тому в українських медичних навчальних закладах з'явились прототипи науково-навчально-виробничих комплексів, що є основою університетської освіти в країнах-лідерах сучасного світу. Цим прототипом, з певними застереженнями, стали клінічні бази кафедр.

Зміни в соціальному й економічному устрої держави з набуттям незалежності, спрямованість до євроінтеграції та інтеграції у світовий освітній простір, світові тенденції модернізації освіти значно змінили вимоги до медичної освіти

в Україні та, як наслідок, до клінічних баз кафедр. Анкетування керівників медичних закладів, які є такими базами, показує неможливість їх функціонування у якості науково-навчально-виробничих комплексів, тобто університетських клінік, наявність яких також є одним із стандартів Всесвітньої Федерації медичної освіти. Метою нової концепції розвитку медичної освіти також є: «Приведення медичної ... освіти – структури, змісту, термінів підготовки – у відповідність до міжнародних освітніх стандартів з урахуванням потреб практичної охорони здоров'я країни», – Наказ МОЗ та АМН України від 12.09.2008 р. №522/51. Це також має відображення у програмних виступах керівників медичної галузі: «Стратегія включає створення університетських клінік: вони потрібні для об'єднання науки і практики... Плануємо, щоб в кожному обласному центрі була така клініка, а в столиці напевно буде не одна. Вони повинні працювати для людей» [4]. У галузі медичної освіти з'явився національний термін «Академічна тріада» вищої медичної школи (проф., д. мед. н., В.В. Лазоришнінець) як синонім дефініції «Науково-навчально-виробничий комплекс». «Академічна тріада» – не-розвривне поєднання надання високоспеціалізованої медичної допомоги населенню, навчального процесу й проведення наукових досліджень на засадах доказової медицини.

Стоматологічна допомога в усьому світі є найбільш витратною та масовою частиною охорони здоров'я, тому навчання

майбутнього стоматолога потребує значних бюджетних або інших фінансових дотацій для придбання й обслуговування лікувально-діагностичного обладнання, створення фантомних класів, клінічних лабораторій і зубопротезного виробництва. Це зумовлює створення окремих від інших фахів стоматологічних університетських клінік.

ВИСНОВКИ

Створення університетських клінік є базовою складовою модернізації медичної освіти в Україні. Вища стоматологічна освіта на сучасному рівні потребує створення окремих університетських стоматологічних клінік.

Подальші перспективи полягають у детальному розгляді й вивчені аспектів ролі створення університетських клінік у модернізації вищої стоматологічної освіти в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования / Смирнов С.Д. – М.: Академия, 2009. – 304 с.
2. Галаган А.И. Основные тенденции развития высшего образования в развитых зарубежных странах / Галаган А.И., Тарасюк А.Н. – М.: НИИВШ, 2002. – 88 с.
3. Криштопа Б.П. Управління вищою медичною освітою в Україні: системно-історичний аналіз / Криштопа Б.П. // Український медичний часопис. 2000. – №3 (17). – С. 132–138.
4. Князевич В.М. Програма діяльності уряду в галузі охорони здоров'я / Князевич В.М. // Дзеркало тижня. – 2008. – №7. – Режим доступу: <http://www.dt.ua/3000/3450/62099>.

Відомості про авторів:

Діасамідзе Е.Д., в. о. директора Стоматологічного центру ХМАПО, асистент каф. ортопедичної стоматології та ортодонтії ХМАПО. Жуков К.В., к. мед. н., доцент каф. ортопедичної стоматології та ортодонтії ХМАПО.

Адреса для листування:

Діасамідзе Елгуджа Джемалович. м. Харків, пр. Московський, 195.
Тел.: (057) 738 71 34, 757 39 40, 711 80 29.